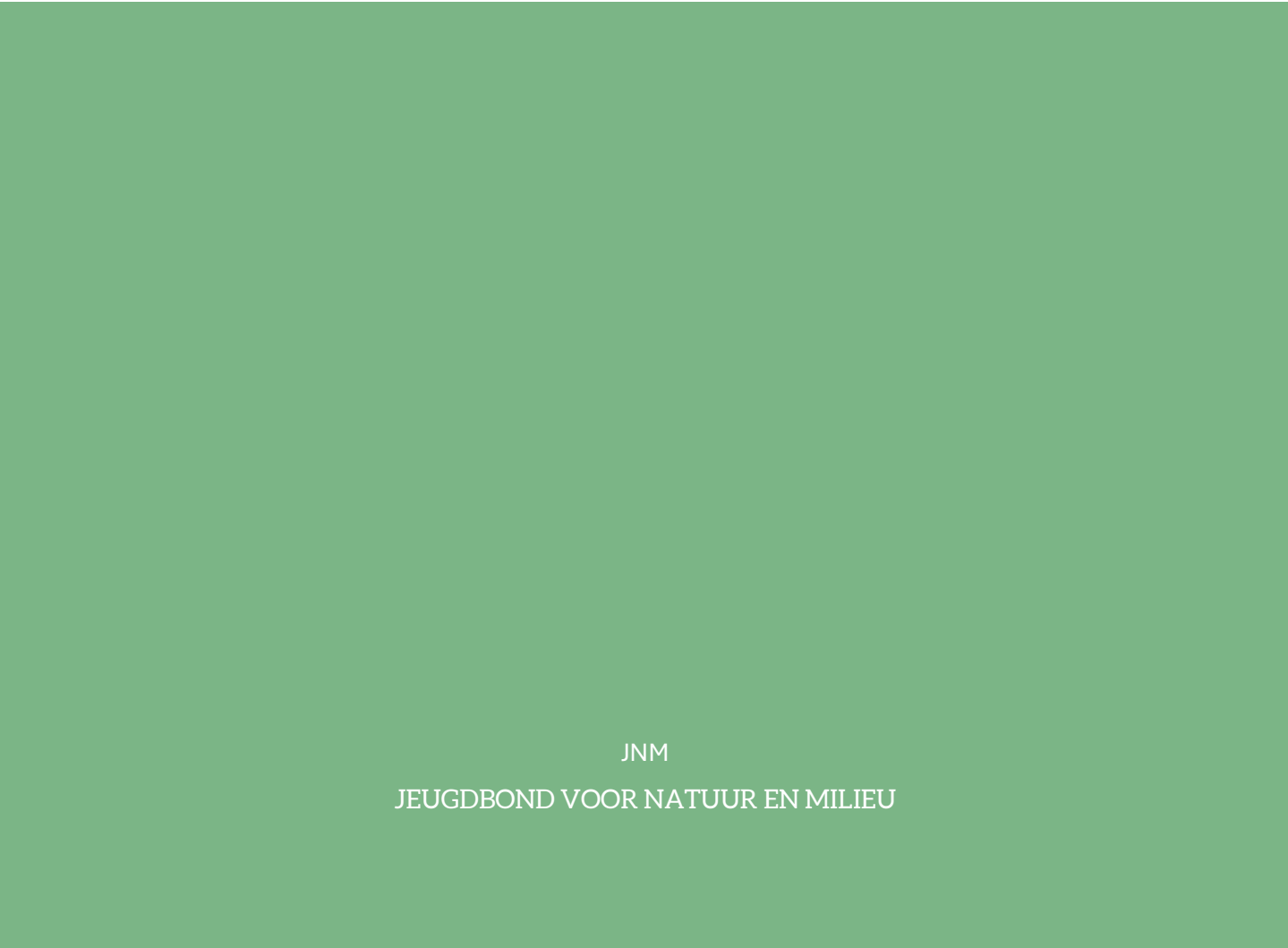

INTEGRITEITSBELEID

JNM

JEUGDBOND VOOR NATUUR EN MILIEU

Integriteitsbeleid JNM

1 Inleiding	2
2 Hoe JNM persoonlijke integriteit ziet	2
3 API binnen JNM	2
3.1. Wat is een API	2
3.2. Situaties waarvoor het API kan gecontacteerd worden	3
3.3. Profiel van het API	3
3.4. Voor wie zijn de API's	3
3.5 API en inclusie	4
4. Integriteit binnen JNM	4
4.1 Kwaliteit	4
4.2 Preventie	5
4.3 Reactie en curatie	5
4.4 Naleving van het integriteitsbeleid op lokaal niveau	6
4.5 Privacy	7
4.6 Integriteit binnen onze kadervorming	7

1 Inleiding

In het kader van het [Vlaams Actieplan Integriteit](#) vroeg Afdeling Jeugd van de Vlaamse overheid aan alle jeugdwerkorganisaties om een integriteitsbeleid uit te werken voor de eigen organisatie en een aanspreekpunt persoonlijke integriteit (API) aan te stellen.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen en jongeren vaak het slachtoffer zijn van fysiek, psychisch of seksueel geweld. Het thuisfront is niet altijd de plaats waar kinderen en jongeren met deze vormen van geweld geconfronteerd worden. Ook op school en in de jeugd- en sportsector krijgen ze daarmee te maken. Daarnaast blijken jongeren vaker het slachtoffer te zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag door leeftijdsgenoten dan door volwassenen.

JNM vindt het belangrijk dat haar leden zich veilig voelen binnen de werking. In ons integriteitsbeleid hebben we dan ook aandacht voor acties die hiertoe kunnen bijdragen. Dit beleid zal nooit echt af zijn, maar wordt up to date gehouden door de API's en de API-denkgroep.

2 Hoe JNM persoonlijke integriteit ziet

Voor JNM draait integriteit rond het respecteren van elkaars grenzen op verschillende vlakken (bv. lichamelijk, psychisch, moreel, seksueel...). Die grenzen zijn subjectief en persoonlijk: zodra iemand het gevoel heeft dat diens grens overschreden is, is er sprake van een integriteitsschending. Het is dus belangrijk om te weten wat de persoonlijke grenzen zijn van de ander en deze te respecteren.

Binnen JNM koppelen we integriteit aan drie grote thema's: pesten, agressie en seksualiteit (maar zoals eerder benoemd betekent de subjectiviteit van persoonlijke grenzen dat integriteitsschendingen ook over allerlei andere kwesties kunnen gaan).

3 API binnen JNM

3.1. Wat is een API

API staat voor aanspreekpunt persoonlijke integriteit. Binnen JNM zijn er minstens twee API's: een beroepskracht (personeelslid) en een JNM'er (vrijwilliger). De API's zijn er voor iedereen: piepers, pini's, ini's gewone leden, oude sokken en ouders. Bij klachten of eigen ervaringen met grensoverschrijdend gedrag kan er contact worden opgenomen met één of meerdere van de API's. Het API luistert naar het verhaal en bekijkt samen met de melder welke verdere stappen kunnen gezet worden. Niet alle integriteitsschendingen komen rechtstreeks bij de API's, deze kunnen bijvoorbeeld ook via de noodtelefoon binnenkomen.

Samen met de API-denkgroep trachten zij zo goed als mogelijk op de hoogte te zijn van wat er leeft binnen de organisatie, zodat zij verbeterende acties kunnen formuleren.

3.2. Situaties waarvoor het API kan gecontacteerd worden

De drie thema's die aan de basis van de meeste integriteitsschendingen liggen, zijn agressie, pesten of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Verder kunnen ook discriminatie, machtsmisbruik, het verzaken van psychisch welzijn, etc. iemands integriteit schaden.

Zoals hierboven al aangegeven, is integriteit een subjectieve term. Een integriteitsschending kan zich op vele manieren voordoen en vele dimensies hebben. Elke persoon die het gevoel heeft dat hun lichamelijke, psychische, morele of seksuele grens op welke manier dan ook is overschreden, kan terecht bij de API's. Ook leden die geen rechtstreeks slachtoffer zijn, maar hun bezorgdheid over een bepaalde situatie binnen JNM willen delen, kunnen hen contacteren.

3.3. Profiel van het API

We kiezen er bij JNM voor om minstens 2 API's per werkjaar aan te stellen, bestaande uit een personeelslid en een vrijwilliger. Dit stelt hen in staat met elkaar te overleggen (indien toestemming van de betrokkene) en gericht te handelen in moeilijke situaties. Ook vergroot dit de kansen dat er altijd een API klaar staat wanneer de andere (even) niet bereikbaar is.

De keuze voor 'personeelslid en vrijwillig.st.er' kan de drempel verlagen:

- *wanneer een JNM'er liever met een JNM'er praat*
- *wanneer het gaat over iemand die dichterbij het ene dan de andere API staat*

Tot slot is een API géén hulpverlener, of detective die achter de feiten aan gaat. De persoon heeft geen beroepsgeheim, maar er wordt wel uitgegaan van discretieplicht. Ook is het API best geen Bestuurder omdat:

- *API zijn veel werk kan betekenen*
- *Een bestuurder te nauw betrokken kan zijn bij een situatie (bv. wanneer hij moet stemmen over een schorsing)*
- *Een Bestuurder dikwijls verder staat van/minder aanspreekbaar lijkt voor een gemiddelde JNM'er*

3.4. Voor wie zijn de API's

Alle (oud-)leden, ouders, en iedereen die betrokken is bij JNM kan bij de API's terecht voor volgende redenen:

- met vragen over integriteit of integriteitsschendingen

- als ze persoonlijk geconfronteerd worden met een integriteitsschending
- als ze getuige zijn van een integriteitsschending

Daarnaast kan een afdelingsbestuur ook contact opnemen met de API's als ze binnen de afdeling te maken krijgen met een lid dat een traumatische gebeurtenis meemaakte (echtscheiding van de ouders, sterven van een dierbare, ...) en dat een invloed heeft op medeleden en/of de begeleiding en de werking. Dan bekijken we samen hoe we/de afdeling hier mee verder kunnen/kan.

3.5 API en inclusie

In JNM streven we ernaar om onze werking zo inclusief mogelijk te maken. We willen een veilige omgeving creëren, waarin iedereen zich gehoord en beschermd voelt. Het API heeft ook hier een belangrijke rol te vervullen. Het voorziet voor kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie of met een beperking in een eerste opvang bij inbreuken op vlak van inclusie. Door concrete cases aan te pakken en afgestemde sensibiliserende acties uit te werken, proberen we zulke voorvallen in de toekomst te voorkomen.

Het API en de inclusieploeg werken hiervoor samen. Zoals de API's dat doen door concrete situaties aan te pakken, werkt de inclusieploeg meer op beleidsniveau. Hiervoor organiseren zij bijvoorbeeld de diversiteitsdagen, waar elke keer een ander diversiteitsthema belicht wordt waar jeugdwerkers mee in aanraking komen. Daarnaast maken zij afdelingen warm om deel te nemen aan campagnes zoals 'Doemamee' of werken ze rond inclusieve communicatie. Ze maakten prikkelarme ruimtes voor op kampen en evenementen, samen met talrijke andere projecten.

Door deze gezamenlijke inspanning maken we van inclusie een kernwaarde binnen onze jeugdbeweging.

4. Integriteit binnen JNM

JNM draagt integriteit hoog in het vaandel. Wij vinden het belangrijk dat jongeren zich goed en veilig voelen in onze organisatie, een voorwaarde om te groeien en open te bloeien. Om integriteit binnen de werking zo goed als mogelijk te waarborgen, zetten we in op drie niveau's: kwaliteit, preventie en reactie.

4.1 Kwaliteit

Op het niveau van 'kwaliteit' proberen we ervoor te zorgen dat iedereen binnen JNM zich goed kan voelen. Het gaat hier over onze basiswerking en algemene omgang met elkaar, en over hoe we bij JNM in de regel omgaan met morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit, welbevinden en aanverwante thema's.

Enkele voorbeelden van kwaliteitsbevorderende praktijken zijn:

- We gebruiken verdeelspelletjes om een groep te splitsen, zonder dat er kinderen uit de boot vallen.
- We laten leden de keuze of ze kledij met een JNM-logo dragen of niet.
- Voor de kinderen naar huis gaan na een activiteit, organiseren we een ritueel voor de hele groep (zoals bijvoorbeeld samen een afdelingslied zingen).
- Op kamp sluiten we de dag af met een rondje over hoe iedereen de dag ervaren heeft (aan het kampvuur, bijvoorbeeld).
- We zetten in op een gezonde feedback- en bedankingscultuur binnen een afdelingsbestuur.
- ...

4.2 Preventie

Het preventieniveau bouwt verder op het niveau van de kwaliteit. Door preventieve acties en sensibilisering trachten we het risico op seksueel grensoverschrijdend gedrag, pesten, discriminatie, agressie en andere vormen van ongewenst gedrag zo klein mogelijk te maken. Sensibilisering speelt een cruciale rol in het bevorderen van integer handelen en het verhogen van bewustwording over integriteitsschendingen binnen onze jeugdbeweging.

Om dit te realiseren, zetten we diverse acties en initiatieven op. We motiveren afdelingen om deel te nemen aan campagnes zoals “Kies kleur tegen pesten” en organiseren tijdens onze cursussen sessies zoals ‘Groepsdynamica’ of ‘Houding als begeleider’. Daarnaast publiceren we regelmatig sensibiliserende artikels in ons tijdschrift ‘Euglena’ en bieden we vormingen en workshops aan tijdens ons congres en andere momenten. Dit doen we om leden en leidinggevendenden te sensibiliseren en te ondersteunen in integer handelen.

4.3 Reactie en curatie

Bovenop de niveaus van kwaliteit en preventie, zetten we in op een goed reactiebeleid binnen JNM. We denken na over hoe we met een integriteitsschending omgaan, welke procedure, werkwijze, rapportage en zorg er nodig is. Als een case bij de API's komt, is het hun taak om een gepaste reactie en nazorg te voorzien. Binnen JNM streven we naar een veilige omgeving waar geen ruimte of tolerantie is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, pesten, discriminatie, agressie of enige andere vorm van grensoverschrijdend gedrag.

Een incident kan een diepe impact hebben op betrokkenen. Daarom hechten we veel belang aan zorg en het bieden van passende ondersteuning tijdens, en na afloop van een incident. We starten altijd met het vaststellen van de specifieke ondersteuningsbehoeften. Die kunnen variëren van emotionele begeleiding tot praktische hulp. Wanneer het om een pittige zaak gaat, waarbij we goed moeten nadenken over ons handelen om geen schade te

berokkenen aan de betrokkenen en JNM, kunnen de API's een situatie ook (geanonimiseerd) aan een coördinator voorleggen, zodat deze mee kan nadenken over de aanpak. Wanneer onze interne kennis niet toereikend, of een gebeurtenis te heftig is, wordt naar externe ondersteuning gezocht. In eerste instantie maken we gebruik van een basislijst van algemene hulplijnen, zoals te vinden op onze website onder de pagina 'Hulplijnen'. Je vindt er een overzicht van organisaties, waaronder AWEL, die professionele hulp kunnen bieden. Hiernaast sloten we een samenwerkingsovereenkomst af met DSI (Dringende Sociale Interventie) van het Rode Kruis. Zij bieden na schokkende gebeurtenissen ter plekke psychosociale steun aan. Zo wordt iedereen die betrokken is bij een heftige gebeurtenis goed opgevangen.

Onze basislijst en samenwerkingsovereenkomst vormen een startpunt, maar we evalueren elk geval individueel om de meest passende begeleiding te vinden. De API's zorgen ervoor dat betrokkenen, indien gewenst, de juiste ondersteuning krijgen in hun herstelproces. We zorgen voor zorgvuldige opvolging en terugkoppeling om te verzekeren dat de geboden hulp passend is en het herstelproces ondersteund. Daarnaast volgt ook een evaluatiemoment, waarin we reflecteren op het incident, de geboden ondersteuning en de doeltreffendheid van ons beleid.

JNM ziet elke gemelde case als een kans om te leren en ons beleid verder te verbeteren. Wat we leren uit de opvolging van incidenten, wordt meegenomen om preventieve acties te verfijnen en ons integriteitsbeleid te versterken. Door deze cases te analyseren, passen we waar nodig ons preventiebeleid aan en ondernemen we concrete verbeteringsacties om toekomstige incidenten te kunnen voorkomen.

4.4 Naleving van het integriteitsbeleid op lokaal niveau

Naast de nationale werking zijn de lokale afdelingsbesturen van JNM uiteraard ook gebonden aan het integriteitsbeleid. Om ervoor te zorgen dat dit beleid op lokaal niveau wordt nageleefd, ondersteunen we afdelingen actief in het volgen en toepassen van beleidsrichtlijnen.

De API's beschikken over de nodige expertise om afdelingen hierin te begeleiden en te ondersteunen. Zo volgen de API's vormingen, waaronder opleidingen georganiseerd door De Ambrassade en andere relevante instanties. Daarnaast hebben de API's toegang tot een functiehandleiding (zie bijlage) die hen voorziet van duidelijke richtlijnen en procedures om integriteitskwesaties aan te pakken. De handleiding wordt regelmatig geëvalueerd en geüpdatet om steeds relevant en actueel te blijven. Ter ondersteuning van hun werk maken de API's gebruik van een uitgebreide syllabus die casussen, beleidslijnen en praktische hulpmiddelen omvat, zoals ontwikkeld door De Ambrassade.

Met deze kennis en ondersteuning kunnen de API's advies geven aan afdelingen om hen te helpen met mogelijke situaties die de integriteit kunnen raken. We benadrukken hierbij het belang van naleving van het integriteitsbeleid en geven afdelingen praktische handvaten voor het correct handelen in diverse situaties. Indien een situatie de draagkracht van de afdeling overstijgt, verzorgen wij doorverwijzing naar gespecialiseerde instanties. Als API's houden we het overzicht en treden we op als onafhankelijke partij; hierdoor kunnen we objectief en volledig inzetten op de belangen van alle betrokkenen zoals afdelingen, begeleiders, ouders en kinderen.

Daarnaast worden lokale afdelingen aangemoedigd om actief deel te nemen aan onze preventieve initiatieven, zoals sensibiliseringscampagnes en vormingen. De API's ondersteunen hen hierin en helpen hen om het integriteitsbeleid niet alleen te begrijpen, maar ook te implementeren en na te leven op een manier die bijdraagt aan een veilige en respectvolle omgeving binnen JNM.

4.5 Privacy

We willen zoveel mogelijk de online privacy van onze leden waarborgen door de regels van de GDPR te respecteren. We communiceren hierover naar onze gebruikers op een transparante manier. Hoe persoonsgegevens worden verzameld, verwerkt, opgeslagen en beschermd, alsook ons beleid over het publiceren van foto's en video's staat volledig uiteengezet in onze privacyverklaring (<https://jnm.be/nl/jnm-privacy>).

4.6 Integriteit binnen onze kadervorming

Als jeugdwerker kan je in aanraking komen met ingrijpende situaties. Daarom vinden we het belangrijk dat we animatoren zo goed mogelijk vormen rond integriteit. Zo stellen we hen in staat om in moeilijke situaties doordacht en integer te kunnen handelen.

Tijdens de BasisAnimatorCursus (BAC), die door JNM gegeven wordt, leren animatoren in verschillende sessies hoe ze als animator de veiligheid en integriteit van kinderen en jongeren kunnen waarborgen. Dit is ook opgenomen in een competentie voor het behalen van het attest. Verdeeld over verschillende sessies leren cursisten verantwoord omgaan met persoonsgegevens in een sessie over de GDPR, over bewust omgaan met het welzijn van kinderen in 'Houding als begeleider' en kinderen met een beperking in 'Inclusief handelen als animator'. Er is ook een sessie over de API's en wat ze doen, zodat begeleiders kunnen inschatten waarvoor ze hulp kunnen vragen, moest dat nodig zijn.

Op de HoofdAnimatorCursus (HAC) ligt de focus vooral op het ontwikkelen van de vaardigheid om een groep van animatoren aan te sturen. Er wordt veel aandacht besteed aan groepsvorming- en dynamica en welke rol je daarin kan spelen. Met een groep animatoren die goed op elkaar ingespeeld zijn, is een kamp al voor de helft geslaagd. Als er op een kamp iets ergs gebeurt, ben je als hoofdanimator vaak ook de persoon die snel beslissingen moet maken. In een sessie over handelen in crisissituaties leren ze hiermee omgaan.

Bijlagen

- [Functiehandleiding API](#)
- [Website API JNM](#)
- [Hulpijnen op de website](#)
- [Hulpijnenoverzicht voor personeel en bestuurders: API-wegwijzer](#)